

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

 О. Б. Жильцов
« 07 » 09 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОДФС.01 ПЕДАГОГІКА

Спеціальність 013 Початкова освіта

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 0893117

(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 20 17

Київ – 2017 рік

Педагогіка: роб. навч. прог. [для студентів спеціальності 013 «Початкова освіта»] / уклад. Г. І. Іванюк, В. І. Дем'яненко. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017.

Розробники:

Іванюк Ганна Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Дем'яненко Валентина Іванівна, викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма обговорена і затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 1 від «06» вересня 2017 року

Завідувач кафедри педагогіки та психології
 Г. І. Іванюк

Заступник директора Педагогічного інституту з науково-методичної та навчальної роботи
 М. А. Машовець

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 10	Галузь знань 01 Освіта	Обов'язкова навчальна дисципліна формування фахових компетентностей
	Спеціальність 013 «Початкова освіта»	
Модулів – 10	<i>Професійна кваліфікація:</i> вчитель початкової школи	Рік підготовки:
Змістових модулів – 10		2-й
Загальна кількість годин – 300 год.		Семестр
		3-й, 60 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Лекції
		6 год.
		Семінарські
		4 год.
		Практичні
		4 год.
		Самостійна робота
		14 год.
		Модульний контроль
		2 год.
Семестровий контроль		
30 год.		
	Форма контролю: іспит	

2. Пояснювальна записка

Інтегрована навчальна дисципліна «Педагогіка» є дисципліною, що входить до обов'язкової частини (формування фахових компетентностей) навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 013 «Початкова освіта».

Відповідно до навчального плану на вивчення дисципліни відведено 10 кредитів (300 год.). На другому курсі студенти засвоюють змістовий модуль «Дидактика». На вивчення цього змістового модуля відведено 60 год., із них: 6 год. – лекції, 4 год. – семінарські заняття, 4 год. – практичні заняття, 2 год. – модульна контрольна робота, семестровий контроль – 30 год., 14 год. – самостійна робота студентів. Закінчується вивчення змістового модуля іспитом.

Мета змістового модуля: формування у майбутніх вчителів початкової школи професійної компетентності; здатності і готовності до організації навчального процесу з учнями молодшого шкільного віку в різних типах загальноосвітніх навчальних закладів.

Завдання змістових модулів:

- засвоєння студентами основ дидактики; її основних категорій закономірностей та принципів навчання;
- формування розуміння студентами особливостей варіативних підходів до організації навчання в початковій школі;
- оволодіння змістом сучасних технологій навчання учнів початкової школи, розвиток здатності до їх реалізації в умовах педагогічної практики;
- розвиток аналітичного педагогічного мислення студентів, формування вміння обґрунтовувати доцільність добору змісту, форм, методів, засобів навчання у їх взаємозв'язку, взаємозалежності;
- формування у студентів розуміння сутності зв'язку між теорією педагогічної науки та практикою педагогічної діяльності вчителя початкової школи;
- стимулювання активної навчально-пізнавальної діяльності студентів;
- створення умов для формування професійної компетентності вчителя початкової школи.

У результаті вивчення змістового модуля «Дидактика» інтегрованої навчальної дисципліни «Педагогіка» студенти повинні:

знати:

- об'єкт, предмет та завдання дидактики;
- основні дидактичні категорії;
- сутнісні ознаки процесу навчання;
- закономірності та принципи навчання;
- зміст освіти в різних типах загальноосвітніх навчальних закладах;
- методи і засоби навчання;
- варіативні підходи до організації навчання в початковій школі;

– особливості оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи.

Зміст модуля спрямований на формування у майбутніх вчителів початкової школи **загальної компетентності** складниками якої є: *соціальна* (здатність та готовність до освітньої діяльності, наповненої особистісними сенсами щодо освітнього продукту, до усвідомлення власної освітньої траєкторії та вміння її проектувати, до усвідомлення ціннісно-значущої діяльності в соціальному середовищі), *інформаційна* (здатність і готовність до здобування інформації з різних наукових джерел із проблем дидактики), *комунікативна* (здатність і готовність до навчальної взаємодії в парі, групі, проектування особистої моделі комунікації в групі (спільноті)), *самоосвітня* (здатність і готовність до усвідомленого відбору інформації (з різних джерел) та застосування її у професійній діяльності) та **професійної компетентності**, а саме: *освітньої* (здатність і готовність до аналізу, порівняння мети, завдань навчання учнів початкової школи, до організації навчального процесу з учнями молодшого шкільного віку в різних типах загальноосвітніх навчальних закладів), *психологічної* (здатність і готовність до врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів у процесі організації педагогічної взаємодії), *дидактичної* (здатність та готовність до моделювання навчального процесу, використання сучасних освітніх технологій, добору змісту, форм, методів, засобів навчання у їх взаємозв'язку, взаємозалежності), *рефлексивної* (здатність і готовність до особистісно-значущої позитивної мотивації професійно-педагогічної діяльності, творення власного педагогічного досвіду).

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ. ДИДАКТИКА

Тема 1. Навчання, його методологічна та теоретична основа.

Принципи навчання

Поняття дидактики. Розвиток дидактики як складової частини педагогіки. Об'єкт і предмет сучасної дидактики. Основні дидактичні категорії та їх сутність. Основні тенденції національної системи освіти та завдання дидактики.

Сутність навчання, його методологічна основа. Функції навчання, їх взаємозв'язок. Структура процесу навчання. Характеристика основних структурних компонентів.

Поняття принципу навчання в дидактиці. Класифікація принципів навчання, їх характеристика. Правила навчання.

Тема 2. Методи і засоби навчання

Поняття про методи та прийоми навчання, їх сутність. Класифікація методів навчання.

Характеристика основних груп методів та окремих методів навчання.

Загальні вимоги до використання методів навчання.

Поняття про засоби навчання, їх характеристика.

Тема 3. Форми організації процесу навчання

Поняття про форми організації навчання. Класифікація форм організації навчання, їх характеристика.

Класно-урочна форма навчання в її історичному розвитку.

Урок як форма організації навчання. Вимоги до уроку.

Типи уроків, їх структура. Характеристика основних типів уроків.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
лекція		семінарські заняття	практичні заняття	самостійна робота	МКР	Семестровий контроль	
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль. ДИДАКТИКА							
Тема 1. Навчання, його методологічна та теоретична основа. Принципи навчання.	10	2	2	2	4		
Тема 2. Методи і засоби навчання	8	2	2	-	4		
Тема 3. Форми організації процесу навчання	10	2	-	2	6		
Модульний контроль	2					2	
Семестровий контроль	30						30
Разом за змістовим модулем	60	6	4	4	14	2	30

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Зміст освіти в сучасній загальноосвітній школі	2
2.	Технології навчання в сучасній школі	2

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Варіативні підходи до організації навчання в початковій школі	2
2.	Оцінювання навчальних досягнень учнів	2

7. Самостійна робота

Самостійна робота є складовою вивчення курсу інтегрованої навчальної дисципліни «Педагогіка».

Метою самостійної роботи змістового модуля «Дидактика» є формування пізнавальної активності студентів, формування у них професійної компетентності, що полягає у здатності і готовності до аналізу, порівняння мети, завдань, форм, методів, засобів навчання і виховання учнів початкової школи, визначення доцільності їх застосування, аргументуючи

власну точку зору з позиції науки; врахування індивідуальних та вікових особливостей учнів у процесі організації педагогічної взаємодії.

Зміст самостійної роботи. За результатами спостережень уроків під час навчальної (психолого-педагогічної) практики в загальноосвітніх навчальних закладах м. Києва зробити дидактичний аналіз одного з них за пропонованою схемою:

Дидактичний аналіз уроку

« » _____ 20__ р. Предмет _____ Клас _____

Вчитель: _____

Тема уроку: _____

Тип уроку: _____

Обладнання уроку (дидактичне): _____

Дидактична мета уроку	
Виховна мета	
Розвивальна мета	
Відповідність типу уроку дидактичній меті	
Актуалізація опорних знань	
Мотивація навчально- пізнавальної діяльності	
Рівні засвоєння навчального	

матеріалу	
Засоби формування та застосування знань, навичок та вмінь	
Засоби систематизації та узагальнення матеріалу	
Форми навчання	
Методи навчання	
Оцінювання знань	
Завдання додому	
Аналіз, педагогічні роздуми студента та побажання щодо можливого вдосконалення уроку	

8. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

- словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція), пояснення, розповідь, бесіда;
- наочні: ілюстрація, демонстрація, використання комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація);

– практичні: вправи, метод проектів.

2. За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивний, дедуктивний, аналітичний, синтетичний.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивний, проблемного викладу, частково-пошуковий (евристичний), дослідницький.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з науковими джерелами, виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1. Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальна дискусія, пізнавальна гра, створення ситуації пізнавальної новизни, створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

2. Методи стимулювання обов'язку і відповідальності: роз'яснення значимості учіння, пред'явлення навчальних вимог, заохочення й осудження в учінні.

9. Методи контролю

Метод усного контролю, метод письмового контролю, метод тестового контролю, метод програмованого контролю, метод самоконтролю, модульна контрольна робота.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота			Макс. кільк. балів	Іспит	Сума	
Форми роботи	Змістовий модуль I					
Лекції	T 1	T 2	T 3	3	40	100
	1	1	1			
Семінарські заняття	10+1		10+1	22		
Практичні заняття	10+1		10+1	22		
Самостійна робота	30			30		
МКР	25			25		
ВСЬОГО – 102 б. РК – 1,7						

Розподіл балів, які отримують студенти за виконання курсової роботи

Виконання роботи	Захист роботи	Сума
до 60	до 40	100

Шкала оцінювання

Рейтинг ова оцінка	Значення оцінки	Оцінка за шкалою Університету
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90 – 100 балів
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82 – 89 балів
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75 – 81 балів
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69 – 74 балів
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60 – 68 балів
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35 – 59 балів
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1 – 34 балів

11. Методичне забезпечення

- опорні конспекти лекцій;
- мультимедійні презентації;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.

12. Орієнтовна тематика курсових робіт з педагогіки

1. Виховний ідеал в теоретичній спадщині Григорія Ващенко.
2. Наступність у роботі ДНЗ і початкової школи у теоретико-практичній спадщині Тимофія Лубенця.
3. Трудове виховання дітей в педагогічній спадщині Софії Русової.
4. Виховання моральних якостей учнів початкової школи засобами казок.
5. Особливості використання проблемних ситуацій у навчанні дітей молодшого шкільного віку.

6. Застосування елементів дослідництва у навчальному процесі початкової школи.
7. Проблемно-пошукова діяльність молодших школярів у процесі навчання.
8. Організація самостійної роботи учнів на уроці в початкових класах.
9. Реалізація індивідуального підходу в процесі навчальної діяльності молодших школярів.
10. Шляхи реалізації виховної функції навчання у початкових класах.
11. Шляхи формування навчальних умінь і навичок у молодших школярів.
12. Реалізація індивідуального підходу в процесі навчальної діяльності.
13. Врахування індивідуальних особливостей пізнавальної діяльності молодших школярів у процесі навчання.
14. Здійснення диференційованого підходу до молодших школярів у процесі навчання.
15. Особливості використання елементів проблемного навчання у початковій школі.
16. Шляхи формування творчої особистості учня початкової школи у процесі навчально-пізнавальної діяльності.
17. Особливості використання технології особистісно орієнтованого навчання у початковій школі.
18. Гуманізація навчального процесу в початковій школі.
19. Компетентнісний підхід у змісті початкової освіти.
20. Формування морального досвіду молодших школярів у позаурочній діяльності.
21. Формування у молодших школярів почуття відповідальності в процесі навчання.
22. Індивідуальний підхід у навчанні обдарованих дітей.
23. Особливості організації партнерської взаємодії вчителя з учнями
24. Особливості організації партнерської взаємодії вчителя з учнями 1 класу.
25. Формування особистості молодшого школяра засобами народної педагогіки.

- 26.Інтерактивні методи як засіб організації навчальної діяльності молодших школярів.
- 27.Ігрові технології як засіб формування позитивної мотивації учіння.
- 28.Особливості використання пізнавальних завдань в процесі навчання молодших школярів.
- 29.Виховання моральних якостей у молодших школярів.
- 30.Формування дружніх взаємин між дітьми молодшого шкільного віку.
- 31.Виховання емпатії у дітей молодшого шкільного віку.
- 32.Моральне виховання учнів початкової школи засобом естетичної бесіди.
- 33.Формування навичок моральної поведінки у молодших школярів.
- 34.Національно-патріотичне виховання молодших школярів.
- 35.Виховання патріотичних почуттів учнів початкової школи засобом народних звичаїв та традицій.
- 36.Книга як засіб навчання і виховання дітей у початковій школі.
- 37.Виховний вплив книги на формування пізнавальних інтересів молодших школярів
- 38.Виховний потенціал казки у формуванні особистості учнів початкової школі.
- 39.Виховання у дітей молодшого шкільного віку позитивного ставлення до праці.
- 40.Економічне виховання дітей молодшого шкільного віку.
- 41.Правове виховання молодших школярів.
- 42.Розумове виховання дітей молодшого шкільного віку засобами дидактичних ігор.
- 43.Особливості використання міжпредметної інтеграції на уроках в початковій школі.
- 44.Формування соціальної компетентності в учнів початкової школи.
- 45.Особливості організації навчально-пізнавальної діяльності учнів шестирічного віку.
- 46.Виховання у першокласників позитивної мотивації до шкільного

навчання.

47. Вплив телебачення на соціалізацію особистості учнів початкової школи.

48. Використання ІКТ-технологій в навчально-виховному процесі початкової школи.

49. Формування в учнів початкової школи інтересу до знань засобами пошуково-дослідницької роботи в теоретико-практичній спадщині Василя Сухомлинського.

50. Виховання громадянських почуттів молодших школярів у педагогічній спадщині Бориса Грінченка.

51. Розвиток ідеї народності Бориса Грінченка в сучасній початковій школі.

52. Ідея народності в теоретико-практичній спадщині Костянтина Ушинського.

53. Форми співпраці вчителя з батьками щодо успішної адаптації дітей шестирічного віку до шкільного навчання.

13. Рекомендована література

Базова

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Навчальний посібник / Н.П. Волкова – 2-ге видання, перероблене, доповнене. – К.: Академвидав, 2007. – 616 с. (Альмама-тер).*

2. Кузьмінський А.І. Педагогіка: Підручник / А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К.: Знання-Прес, 2003. – 418 с. – (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).*

3. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Н.Є. Мойсеюк – 5-є вид., доповнене і переробл. – К.: ВАТ «Білоцерківська книжкова фабрика», 2007. – 656 с.*

4. Фіцула М.М. Педагогіка: навчальний посібник / М.М. Фіцула – Видання 2-ге, виправлене, доповнене. – К.: Академвидав, 2006. – 560 с. (Альма-ма-тер).*

Допоміжна:

1. Алексюк А.М. Загальні методи навчання в школі / А.М. Алексюк. – К.: Радянська школа, 1981. – 206 с.

2. Бондар В.І. Дидактика: підруч. для студ. вищ. пед. навч. закл. / В.І. Бондар. – К.: Либідь, 2005. – 262 с.

3. Ващенко Г. Загальні методи навчання: підруч. для педагогів / Г. Ващенко. – К.: Укр. Видавнича Спілка, 1997. – 441 с.

4. Зайченко І.В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих

педагогічних навчальних закладів, 2-е вид. / І.В. Зайченко. – К.: «Освіта України», «КНТ» 2008. – 528 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/626694/>

5. Кузьмінський А.І. Педагогіка: завдання і ситуації: Практикум / А.І. Кузьмінський, Л.П. Вовк, В.Л. Омеляненко. – К.: Знання-Прес, 2003. – 429 с. – (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).*

6. Максимюк С.П. Педагогіка: Навчальний посібник / С.П. Максимюк. – К.: Кондор, 2005. – 667 с. – Тема 3. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/626701/>

7. Освітні технології: Навч.-метод. посібник / За ред. О.М. Пехоти. – К.: «АСК», 2002. – 255 с.

8. Педагогіка: Хрестоматія / Уклад.: А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко – 2-ге вид., стер. – К.: Знання-Прес, 2006. – 700 с. – (навчально-методичний комплекс з педагогіки).**

9. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти: підручник / О.Я. Савченко. – К.: Грамота, 2012. – 504 с.